

PÖYTÄKIRJA

Ilmastopaneelin 6. kokous

Aika: 13.12.2016, klo 13:00–17:00

Paikka: YLE, Uutiskatu 5, Radiotalo

Paikalla:

Paneelin jäsenet: prof. Markku Ollikainen (pj), Helsingin yliopisto, prof. Marja Järvelä, Jyväskylän yliopisto, prof. Markku Kanninen, Helsingin yliopisto, tutkimusprof. johtava ekonomisti Marita Laukkanen, VATT, assistant professor Heikki Liimatainen, Tampereen teknillinen yliopisto, lehtori Ilkka Ratinen, Jyväskylän yliopisto, prof. Kristiina Regina, Luonnonvarakeskus, johtaja Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus, tutkimusjohtaja Yrjö Viisanen, Ilmatieteen laitos.

Sihteeristö ja yhdyshenkilöt: ylitarkastaja Pirkko Heikinheimo, ympäristöministeriö, tohtorikoulutettava Sanna Lötjönen, Helsingin yliopisto, neuvotteleva virkamies Juhani Tirkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö.

Vierailijat: Jouni Keronen, Climate Leadership Council, Arto Virtanen, Hill+Knowlton.

1. Tutustuminen YLEn tiloihin ja mahdollisesti keskustelua toimittajien kanssa

Ylen ulkomaantoimituksen päällikkö Elina Ravantti esitteli Yleä ja Ylen tiloja. Antti Koistinen kertoi tarkemmin uutistoiminnasta ja vastasi panelistien esittämiin kysymyksiin.

2. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14:06.

3. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

5. Tilannekatsaus

Ollikainen kertoi Marrakechin ilmastokokouksesta. Kokous oli luonteeltaan välikokous ja siinä käsiteltiin enemmän teknisiä asioita. Sopeutumisrahasto tuli osaksi Pariisin sopimusta, minkä johdosta Afrikka ja kehitysmaiden asiat nousivat esiin. Maatalouden ja hiilen hinnoittelun teemoissa ei päästy eteenpäin, mutta läpinäkyvyydessä saatiin lievää edistystä. Kiinnostavana asiana NASA on kerännyt satelliittien avulla päästötietoja ja näiden valossa voidaan asteittain arvioida maiden inventaarioraportteja. Kiina esitteli omaa päästöuratavoitettaan, joka on alempana kuin IPCC:n suosituksen mukainen keskiarvo. Puhuja arveli Kiinan päästöjen kääntyvän laskuun 2020.

Seppälä kertoi 22.11. olleesta cleantech-tilaisuudesta tulevaisuusvaliokunnassa. Ollikainen piti tilaisuudessa esityksen. Mukana olivat Ollikaisen ja Seppälän lisäksi Airaksinen ja Elina Berghäll. Cleantech-raportti herätti kiinnostusta ja erityisesti pk-yritysten tukeminen koettiin tärkeäksi. Raportista tehdään vielä politiikkasuositus.

6. Energia- ja ilmastostrategia, Petteri Kuuva, TEM

Petteri Kuuva ei päässyt paikalla, joten Juhani Tirkkonen (TEM) kertoi energia- ja ilmastostrategiasta.

Aiheesta keskusteltiin.

7. Hankkeet

a. Metsä

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta.

Pitkin syksyä on mietitty selvennystä vaativia asiakokonaisuuksia. Työryhmässä ovat panelisteista Asikainen, Kanninen, Seppälä ja välillä Ratinen. Lisäksi hankkeessa on mukana asiantuntijasihteeristöä. 23.11. oli asiantuntijatapaaminen, jossa hahmoteltiin, miten hanketta viedään eteenpäin. Keskustelun pohjalta valmisteltiin kahdeksan väittämää, joiden taakse tutkijat voisivat suhteellisen hyvin mennä. Lisäksi identifioitiin alueita, joista ei ole yhtäläistä näkemystä. 8.12. järjestettiin seminaari, jonka osallistujina oli tutkijoiden lisäksi henkilöitä ministeriöistä ja bioenergiayhdistyksestä. Kahdeksan väittämää esiteltiin yksi kerrallaan ja niistä käytiin keskustelua. Keskustelun jälkeen väittämistä äänestettiin vihreän, keltaisen, valkoisen ja punaisen kortin avulla. Kahden väittämän kohdalla kaikki nostivat vihreän kortin. Jatkona tällä viikolla on tarkoitus aloittaa sähköpostiliikenne paikalla olleiden tutkijoiden kanssa. Siinä käydään läpi sananmuotomuunnoksia ja katsotaan löydetäänkö konsensusta. Tammikuun puolella saadaan varmaan väittämät, joihin tuntuu löytyvän yhteinen kannanotto. Jatkona väittämistä voi johtaa monenlaista ja tältä pohjalta jatkettaisiin paneelin työtä keväällä. Samalla valittiin äänestyksellä kolme keskeistä asiaa, joihin tarvitaan lisätietoa. Vastaavaa voisi ehkä kokeilla muillakin ilmaston aloilla. Paikalla oli noin 40 henkeä, joista noin 10 ministeriöistä. Suurimpana asiana eri leirien tutkijat olivat saman katon alla keskustelemassa asioista.

b. Liikenne

Liimatainen kertoi hankkeen tilanteesta.

Hankkeen kestoja jatkettiin helmikuun loppuun asti. Energia- ja ilmastostrategian linjauksessa liikenteen päästöjen tulee laskea 50 % vuosina 2005–2030. Lisävähennystarve on 3,6 Mt ja tämä on jaettu strategiassa kolmeen osaan: liikennejärjestelmän tehokkuus 1 Mt (tukia 2 M€), ajoneuvojen energiatehokkuus 0,6 Mt (tukia 100 M€) ja vaihtoehtoiset käyttövoimat 2 Mt (tukia 360 M€). Kävelyn ja pyöräilyn matkoja on tavoitteena lisätä 30 % (ainut ehdotus pysäköintipaikkojen

vähentäminen/tarkistus) ja joukkoliikennettä 36 %. Henkilöautojen matkustussuorite kasvaisi 3 %, mutta kaupunkiseuduilla olisi laskua 4 %. Ajoneuvojen energiatehokkuudessa 250 000 sähköautoa on todella paljon. Kyselyn perusteella vuonna 2026 noin 22 % autoista on sähköautoja, jos vastaukset toteutuvat täysimääräisesti. Näistäkin vain osa olisi akkusähköautoja ja suurin osa plug-in hybridejä. Lisäksi on arvioitu, että liisatuissa plug-in hybrideissä on jopa kolminkertainen päästö testisyklin päästöön verrattuna. Uusien autojen energiakulutuksen laskemisessa 30 %:lla ongelmana on testisykliä todellista selvästi alhaisempi päästö.

Hankkeesta keskusteltiin.

c. Osallistaminen

Järvelä ja Ratinen kertoivat hankkeen tilanteesta.

Hankkeen työryhmässä ovat Ratinen, Järvelä ja Lanki sekä tutkijoita ja graduntekijöitä. Langin vastuulla ovat terveysvaikutukset. Tässä ei katsota niinkään ilmastonmuutoksen, vaan ilmastotoimien välittömiä terveysvaikutuksia. Toimintatutkimuksellinen seminaarisarja alkaa kevätkaudella ja se järjestetään THL:n tiloissa. Hankkeella on jotain resonanssia energia- ja ilmastostrategiaan, koska yleisön osallistaminen ja hyväksyttävyyden mainitaan strategiassa esim. sivulla 6. Kirjallinen tarkastelu liittyy sosiaaliseen hyväksyttävyyteen ja osallistamiseen. Pitää pohtia, miten syvälle mennään yhteiskuntaan, ei ehkä mennä kansalaisten tasolle. Dialogisuus, ongelman määrittely ja sosiaalinen vaikuttavuus ovat keskeisiä. Hanke ja gradut ovat lähteneet liikkeelle. Kolmannessa, viimeisessä, työpajassa voisi tähdätä metsähankkeen konsensus-tyyppiseen seminaariin.

d. Tieteellinen kooste

Ei käsitelty.

8. Vähähiilikartta, Jouni Keronen, Climate Leadership Council

Climate Leadership Councililla (CLC) on meneillään hanke, jota Keronen esitteli.

Hankkeesta keskusteltiin.

9. Lausuminen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

Paneelin tehtävänä on antaa lainmukainen lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta, joka tulee keväällä käsittelyyn. Pöydälle on jaettu ehdotus hankkeesta, jossa lausunnon valmistelu aloitettaisiin. Lausunnon antamiseen tulisi työryhmä, jossa tehtäisiin yhdessä laskelmia ja keskusteltaisiin. Mukana olisi hyvä olla useita aspekteja, myös suuri yleisö. Usea panelisti on ollut jollain tavalla mukana Kaisun valmistelussa, minkä vuoksi olisi hyvä, että joku muu vetäisi hanketta. Sovitaan, että Ollikainen kutsuu ensimmäisen kokouksen koolle ja siellä sovitaan virallinen vetäjä (Ratinen tai Linnanen). Aikataulussa hanke kestää kesäkuuhun, sillä lausunnon antamisen jälkeen

siitä myös viestittäisiin. Lausunto pitäisi antaa maaliskuun puoliväliin mennessä. Hankkeen aikataulusta ja rahoituksesta keskusteltiin.

10. Viestintä, Arto Virtanen, Hill+Knowlton

Virtanen kiitti paneelia hyvästä yhteistyöstä, sillä tämä oli hänen viimeinen kokouksensa. Viestinnässä on tänä vuonna tulossa vielä mm. muutama blogi ja nettisivujen päivitystä jatketaan.

Sopimus H+K:n ja YM:n välillä päättyy vuoden loppuun. Uusi tiedotusfirma laitetaan hakuun.

11. Päätösaasiat (ilman ministeriöiden edustajia)

Ei päätösasioita.

12. Muut mahdolliset asiat

a. Seuraavat kokoukset

Vuoden ensimmäisestä kokouksesta tehdään doodle-äänestys. Vaihtoehtoisia ajankohtia ovat pe 20.1., pe 27.1. ja pe 3.2. klo 12–16.

b. Muut

Viestintään liittyen metsä-, liikenne- ja osallistamishankkeista voisi tehdä lyhyet tekstit siitä, mitä tavoitellaan ja mitä on tulossa. Myös paneelin internetsivujen käynnissä olevia hankkeita voisi päivittää.

13. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:38.